

Henvendelse til medlemmerne af socialudvalget vedrørende muligheden for frivillig registrering hos kreditoplysningsbureau

Der har i den seneste tid været en debat i mediernes angående muligheden for at lade sig frivillig registrere hos et kreditoplysningsbureau, som en følge af de mange eksempler på ID-tyveri. Den Sociale Retshjælp hilser denne debat velkommen, da vi mener, at denne debat er vigtig af flere grunde.

I forbindelse med at debatten om frivillig registrering kører igen, mener vi, at det er på sin plads at fremhæve problemerne i den nuværende situation, og om hvordan frivillig registrering kan mindske disse problemer. Ydermere tillader vi os at komme med et konkret bud på, hvordan frivillig registrering i praksis kunne fungere.

Vi har på det seneste set flere eksempler på ID-tyveri, som har både menneskelige og økonomiske konsekvenser. Programmet DR1 Kontant bragte den 31. januar 2012 flere eksempler på tilfælde af ID-tyveri, hvor offeret er blevet udsat for, at der fx er blevet optaget store lån i deres navn. En undersøgelse foretaget af Epinion for Kontant viste, at 126.000 danskere inden for det seneste år har været udsat for ID-tyveri. En lignende undersøgelse foretaget af Danmarks Statistik i 2009 viste et tal på 49.000 – der er altså tale om mere end en fordobling på tre år. Programmet Kontant på DR1 viste også, at ofrene for ID-tyveri ofte står i en svær situation i forhold til at skulle overbevise butikker om, at offerets identitet er blevet misbrugt til store indkøb og deraf følgende håbløs gæld. Frivillig registrering som en person, som ikke skal indgå i debitor-kreditor forhold ville, hvis korrekt udformet, effektivt kunne sætte en stopper for de umiddelbare økonomiske konsekvenser af et ID-tyveri.

Et andet og ligeså vigtigt aspekt ved denne debat omhandler de socialt udsatte i vores samfund, som får gavn af muligheden for frivillig registrering. Psykisk sårbare personer som fx ludomaner, shopaholics, maniodepressive, ADHD-ramte, etc., mister i perioder overblikket over økonomien og foretager derefter uhensigtsmæssige beslutninger. Hvis der var mulighed for frivillig registrering, kunne disse personer i tider, hvor de har overskud til det, registrere sig, og dermed undgå konsekvenserne af de perioder, hvor de mister overblikket.

Behov for lovændring og politisk vilje – konkret bud på en model

Hidtil har arbejdet for muligheden for frivillig registrering været bremset af, at datatilsynet flere gange har afvist kreditoplysningsbureauet Experian's anmodning om at give mulighed for frivillig registrering. I efteråret 2011 gav Datatilsynet imidlertid en af DSR's samarbejdspartnere – Center For Frivillig Registrering (CFFR) – tilladelse¹ til at igangsætte arbejdet med frivillig registrering. CFFR arbejder for en central og samfundsnyttig løsning, hvor de forskellige kreditoplysningsbureauer tilkobles CFFR, og derefter har adgang til oplysningerne om borgernes frivillige registreringer. Det er denne løsning, som DSR anbefaler.

Helt konkret giver tilladelsen mulighed for, at CFFR står som *dataansvarlig* for registreringerne, mens en anden instans fx Experian vil stå som *databehandler*, idet et sådan kreditoplysningsbureau allerede har de nødvendige EDB-tekniske systemer til en sådan registrering af borgere. Det forestilles i denne sammenhæng, at en sådan instans skal stå for udtænkningen af en webbaseret løsning, som alle øvrige kreditoplysningsbureauer så kan tilkobles. Fordelen ved denne løsning er, at borgeren som ønsker en frivillig registrering, kun skal henvende sig ét sted – hos CFFR, hvor borgeren enten via en hjemmeside eller

¹ Se datatilsynets afgørelse på <http://www.datatilsynet.dk/afgoerelser/seneste-afgoerelser/artikel/register-over-frivillige-registreringer/>

personlig henvendelse, lader sig registrere. Den hjemmesidebaserede henvendelse kan tage udgangspunkt i Nem-ID løsningen, hvor borgeren selv kan registrere sig. Denne løsning skulle suppleres med en hotline, hvor til borgeren kan ringe, inspireret af den løsning som bruges i forbindelse med, at borgeren mister sit kreditkort. De forskellige kreditoplysningsbureauer i Danmark vil herefter være opkoblet dette system, og har dermed adgang til registreringen. Dermed er det sikret, at uanset hvilket kreditoplysningsbureau kreditgiver henvender sig til, vil kreditoplysningsbureauet have adgang til denne information. Registreringen vil være særskilt fra den eksisterende registrering af dårlige betalere. Det vil sige, at når en kreditgiver i dag tjekker en låneansøger får de svar tilbage fra kreditoplysningsbureauerne, hvorvidt denne er registreret som dårlig betaler. Hvis frivillig registrering bliver en mulighed vil de således også få svar tilbage om, hvorvidt låneansøgeren er registreret som en person der af den ene eller anden grund ikke skal indgå i et debitor – kreditor forhold, fx ikke skal optage lån.

Hvorfor denne løsning?

Grunden til, at DSR anbefaler denne løsning er flerfoldig. For det første, er det den klart letteste løsning for borgeren, hvor denne kun skal henvende sig ét sted ved ønske om registrering. Dette er især vigtigt i en situation, hvor man har været udsat for ID-tyveri, og derfor hurtigst muligt skal have stoppet evt. gældssætning og misbrug af oplysninger. Hermed slipper man for det besvær, som det ville være efterfølgende at skulle bevise sin uskyld i forbindelse med gældssætning foretaget af tyven.

Det samme gælder, hvor kreditgivere, som har adgang til de samme oplysninger, uanset hvilket kreditoplysningsbureau de henvender sig til, dermed lettes i sit arbejde. I Norge har man allerede tilladt frivillig registrering, men har samtidig givet alle kreditoplysningsbureauer pligt til at tilbyde frivillig registrering, hvilket gør, at en borger skal henvende sig til fx fem forskellige kreditoplysningsbureauer, for at opnå en fyldestgørende registrering. Med en central løsning i Danmark, vil vi imødegå de erfaringer Norge har på området.

En yderlig fordel ved en central løsning er, at borgeren ved henvendelsen hos CFFR, enten via hjemmesiden eller personlig henvendelse, samtidig kan henvises til yderlige hjælp. Det kan fx være, at borgeren kan henvises til fx gældsrådgivning eller generel retshjælp via hjemmesiden, fx gældsrådgivning. Dette kan især være en fordel for den borger, som ønsker en frivillig registrering, fordi vedkommende ved han/hun har udfordringer i sin privatøkonomi. Eller borgeren som har været udsat for ID-tyveri og ønsker yderlige rådgivning angående de menneskelige konsekvenser af ID-tyveriet. I tillæg hertil, kunne CFFR på hjemmesiden samtidig henvise borgeren til en hotline, som kunne hjælpe borgeren med udfordringerne i forbindelse med ID-tyveri. I det hele taget skulle denne hjemmeside oplyse borgeren, om hvordan man bedst forebygger ID-tyveri. I USA har man i mange år forsøgt aktivt via oplysende arbejde, at forhindre stigningen i ID-tyveri. Erfaringerne herfra med oplysende hjemmesider kunne inddrages i arbejdet i Danmark.

Gennem de seneste år har vi set en stigende tendens til låntagning på tværs af landegrænser, her ville et centralregister i Danmark, imødegå eventuelle fremtidige krav til samkøring af registre på tværs af landegrænser. Men også stigningen i den grænseoverskridende kriminalitet, kan man på sigt være nødsaget til at koordinere på tværs af landegrænser, og her ville et central register fra dansk side, være en fremtidssikring.

Samlet set bidrager muligheden for frivillig registrering til, at kontrollen over eget liv, gives tilbage til borgeren – uanset om borgeren er offer for ID-tyveri eller er socialt udsat. Selve den centrale løsning, sikrer borgeren den

lettest adgang, samtidig med, at kreditgiver lettes i sit arbejde. Såfremt man fra politisk side ønsker en central og gratis løsning for borgeren, vil offentlige midler afsat til en sådan løsning være en forudsætning. Dog indrettet således, at borgeren fx maks. tre gange om året kan registrere/afregistrere sig, hvorefter der ville blive afkrævet et gebyr ved yderlige registreringer. Hermed ville man undgå, at systemet misbruges og dermed lære af erfaringen fra det norske system.

Afsluttende

Vi ser frem til en konstruktiv debat om emnet, men henviser samtidig til det stigende problem med ID-tyveri, og deraf behovet for en *hurtig* politisk reaktion. Ved yderlige spørgsmål kan vi kontaktes. Derudover henviser vi til det gendelte materiale "Hvad er frivillig registrering?" for yderlige uddybning.